

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.06.1987, sp. zn. 7 Tz 23/87, ECLI:CZ:NS:1987:7.TZ.23.1987.1

Číslo: 7/1989

Právní věta: K rozhodování v adhezním řízení o náhradě nákladů spojených s pohřbem poškozeného.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.06.1987

Spisová značka: 7 Tz 23/87

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Adhezní řízení, Náhrada nákladů

Předpisy: 141/1961 Sb. § 228 odst. 1 40/1964 Sb. § 449 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek okresního soudu v Karviné z 23. 8. 1985 sp. zn. 6 T 156/85 ve výroku o náhradě škody. Podle § 265 tr. ř. se zřetelem k ustanovení § 271 odst. 2 tr. ř. odkázal poškozenou E. K. s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Karviné z 23. srpna 1985 sp. zn. 6 T 156/85 byl obviněný J. S. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, odst. 2 tr. zák. a trestným činem opilství podle § 201 tr. zák., kterých se podle rozsudku dopustil tím, že 3. 6. 1985 kolem 20.00 hod. v Orlové-Lutyňi po předchozím požití alkoholických nápojů řídil svůj osobní automobil zn. Wartburg 311 a při projíždění levotočivé zatáčky v důsledku nepřiměřené rychlosti i ovlivnění alkoholem nezvládl řízení vozidla, sjel mimo vozovku, kde narazil do stromu. Při této nehodě utrpěl jeho spolucestující V. K. rozsáhlá poranění hlavy, hrudníku a vnitřních orgánů, na která po převozu do nemocnice zemřel. Obviněný měl v době řízení vozidla v krvi nejméně 1,80 promile alkoholu.

Za to mu byl podle § 224 odst. 2 za použití § 35 odst. 1 tr. zák. uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání dvou a půl roku, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložen též trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu čtyř let. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo obviněnému dále uloženo zaplatit poškozené E. K. na náhradě škody částku 10 563,30 Kčs.

Rozsudek nebyl napaden odvoláním a nabyl právní moci.

Proti tomuto rozsudku podal ve prospěch obviněného generální prokurátor ČSR stížnost pro porušení zákona. Zaměřil ji pouze do výroku, jímž bylo obviněnému uloženo zaplatit poškozené E. K. náhradu škody. Okresnímu soudu vytýká, že o nároku poškozené rozhodl, aniž by provedl potřebné dokazování zejména k jeho výši. Není patrné, zda se okresní soud řídil při rozhodování o náhradě škody hmotnými předpisy občanského práva a zda přiznaná částka je skutečnou škodou, která poškozené vznikla. Postup okresního soudu je považován za porušení zákona v neprospěch obviněného v ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř. V závěru stížnosti pro porušení zákona je proto učiněn návrh, aby Nejvyšší soud ČSR v tomto rozsahu porušení zákona vyslovil, aby vadný výrok napadeného rozsudku zrušil a dále aby postupoval podle § 271 odst. 2 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal správnost všech výroků napadeného rozsudku v rozsahu ustanovení § 267 odst. 1 tr. ř., přezkoumal též správnost řízení, jež tomuto rozsudku předcházelo, a shledal, že zákon byl ve vytýkaném směru porušen.

Skutková zjištění okresního soudu vztahující se k výroku o vině i trestu jsou úplná a správná. Správné je též právní posouzení skutku obviněného jako trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, odst. 2 tr. zák. a trestného činu opilství podle § 201 tr. zák. Trest, který byl obviněnému uložen, odpovídá druhem a výměrou všem hlediskům ustanovení § 23 odst. 1 a § 31 odst. 1 tr. zák. V souladu se zákonem je též zařazení obviněného pro výkon trestu odnětí svobody do první nápravně výchovné skupiny. Při rozhodování o náhradě škody však okresní soud pochybil.

Manželka po zemřelém E. K. navrhla, aby soud v odsuzujícím rozsudku obviněnému uložil uhradit jí škodu v celkové výši 10 563,30 Kčs. Tento návrh učinila písemně, k hlavnímu líčení okresního soudu se však nedostavila. Před zahájením dokazování přečetl předseda senátu návrh poškozené ze spisu. Podle protokolu o hlavním líčení požadovala poškozená uhradit částku za náklady pohřbu ve výši 2220,- Kčs, za zbudování pomníku ve výši 5 109,30 Kčs, obojí podle přiložených faktur, dále za pohoštění smutečních hostů částkou 1676,- Kčs, za kytice a věnce 700,- Kčs, za smuteční oblečení 669,- Kčs a za inzerci 189,- Kčs. Okresní soud v napadeném rozsudku obviněnému uložil uhradit poškozené škodu v částce 10 563,30 Kčs, tedy v celkové požadované výši.

Poškozená E. K. v trestním řízení uplatnila vůči obviněnému nárok na náhradu škody, který se opírá o ustanovení § 449 odst. 2 obč. zák. Podle tohoto ustanovení se při usmrcení hradí též přiměřené náklady spojené s pohřbem, pokud nebyly uhrazeny pohřebním poskytnutým podle předpisů o nemocenském pojištění. Podle § 449 odst. 3 citovaného zákona se uvedené náklady hradí tomu, kdo je vynaložil. Podle § 20 odst. 1 vyhl. č. 45/1964 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení občanského zákoníku, se přiměřené náklady spojené s pohřbem určí podle pracovně právních předpisů upravující odpovědnost při pracovních úrazech a nemocech z povolání. Stejná vyhláška v § 20 odst. 2 stanoví, že náklady za zřízení pomníku nebo desky se hradí jen do výše 5000,- Kčs.

Pracovně právním předpisem, upravujícím odpovědnost při pracovních úrazech a nemocech z povolání, je ve smyslu shora uvedené vyhlášky nařízení vlády ČSSR č. 54/1975, kterým se provádí zákoník práce. Podle § 60 odst. 1 tohoto vládního nařízení náklady pohřbu jsou zejména náklady účtované pohřebním ústavem, hřbitovní poplatky, cestovní výlohy, náklady na zřízení pomníku nebo desky a úpravu hrobu a jedna třetina skutečných nákladů na smuteční ošacení. Podle § 60 odst. 2 cit. vl. nař. se náklady na smuteční ošacení a cestovní výlohy hradí jen nejbližším příbuzným rodiny a domácnosti zemřelého. I při rozhodování o těchto nárocích pak platí obecná zásada zakotvená v § 442 odst. 1 obč. zák., že se hradí jen skutečná škoda.

Z hlediska právních předpisů pak bylo třeba posuzovat i nároky uplatněné poškozenou E. K. Pokud požadovala 2220,- Kčs za náklady pohřbu podle „přiložené faktury“, jde zřejmě o náklady účtované

pohřebním ústavem ve smyslu § 60 odst. 1 vl. nař. č. 54/1975 Sb. Ze spisu však není zřejmé, zda v hlavním líčení byl proveden důkaz touto fakturou. Není tak patrné, zda měl soud podklady pro zjištění, kdo uvedený náklad vynaložil a zda částka 2220,- Kčs je celkovou částkou, na kterou byla faktura vystavena, či zda jde již o částku po odečtení pohřebného 1000,- Kčs ve smyslu § 29 odst. 1 zák. č. 54/1956 Sb., o kterou bylo třeba ve smyslu § 449 odst. 2 obč. zák. uplatněný nárok snížit.

Ani faktura, která měla prokázat výši nákladů na zbudování pomníku, nebyla podle protokolu o hlavním líčení čtena. Není proto patrné, zda měl okresní soud podklad pro závěr, že šlo o skutečné náklady na zbudování pomníku. K tomu je třeba dodat, že i když poškozená za zbudování pomníku požadovala uhradit 5109,30 Kčs, nebylo možno tuto částku v celém rozsahu přiznat s ohledem na již zmíněné ustanovení § 20 odst. 2 vyhl. č. 45/1964 Sb.

Součástí přiměřených nákladů spojených s pohřbem ve smyslu shora uvedených předpisů mohou být i náklady vynaložené na pohoštění smutečních hostů. Výši těchto nákladů je třeba ovšem doložit a zkoumat, zda jsou přiměřené místním zvyklostem i osobním poměrům zemřelého a jeho rodiny. Ani v tomto směru však není z protokolu o hlavním líčení patrné, zda měl okresní soud potřebné doklady nutné k prokázání tohoto nároku k dispozici a zda přiznání nároku v plné výši odpovídá výše uvedeným předpisům. Právě uvedené výtky lze uplatnit proti přiznání částek za kytice a věnce ve výši 700,- Kčs a za inzerci ve výši 189,- Kčs. I tyto nároky však, jsou-li řádně prokázány, mohou být součástí nákladů spojených s pohřbem.

Okresní soud neprovedl důkazy ani ke zjištění výše nákladů na smuteční ošacení. Není proto patrné, na čí ošacení byla požadována částka 669,- Kčs vynaložena, kdo ji vynaložil ani zda jde o celkové náklady na ošacení nejbližších příslušníků rodiny a domácnosti zemřelého nebo jen o třetinu těchto nákladů, kterou lze podle § 60 odst. 1 vl. nař. 54/1975 Sb. přiznat.

Z uvedeného proto vyplývá, že výsledky dokazování před okresním soudem nedávaly dostatečný podklad pro vyslovení povinnosti k náhradě škody. Okresní soud proto pochybil, pokud obviněnému ve smyslu § 228 odst. 1 tr. ř. uložil škodu požadované výši zaplatit. Toto pochybení okresního soudu je porušením zákona v neprospěch obviněného v citovaném ustanovení trestního řádu. Nejvyšší soud ČR proto porušení zákona v tomto rozsahu vyslovil, vadný výrok napadeného rozsudku zrušil a vzhledem k tomu, že neměl podmínky pro to, aby sám ve věci rozhodl, odkázal poškozenou E. K. podle § 265 tr. ř. se zřetelem k ustanovení § 271 odst. 2 tr. ř. s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.